

Bonden bemoeien zich tegenwoordig, nadrukkelijker dan voorheen, met de inhoud en totstandkoming van normen en standaarden. Samenwerking met andere stakeholders is echter noodzakelijk. Standaarden lijken daarom vaak op ingewikkelde raadsels.

Auteur: Guy Oldenkotte

Een standaard ontstaat niet in één dag

Sportbonden komen tot normen binnen concessiemodellen

De vaststelling van de minimale kwaliteitseisen voor sportvelden was jarenlang het domein van sportkoepel NOC*NSF. Maar daar kwam in 2005 een einde aan toen Fifa en Uefa kunstgras accepteerden als ondergrond voor voetbal. Om tegemoet te komen aan de kritiek vanuit de achterban omtrent zaken zoals veiligheid en duurzaamheid besloten de beide voetbalcoepels strenge voorwaarden te stellen waaraan de velden zouden moeten voldoen. De veiligheid van de spelers en de kwaliteit van het veld stonden daarbij, net als bij alle andere sportbonden, voorop.

Die toegenomen bemoeienis is inmiddels echter ook doorgeslagen naar nationale bonden, en in verschillende sporten. Volgens Erik van Swinderen van Isa Sport valt dat goed te begrijpen. 'Het zijn uiteindelijk de gebruikers en de bonden die moeten bepalen hoe een norm of standaard er uit moet zien,' meent hij. 'Vroeger werd dat gedaan door NOC*NSF die deze belangen namens alle bonden behartigden. Maar deze heeft tegenwoordig minder technische know-how. Het is daarom goed dat met name de grotere sportbonden zichzelf met die regels zijn gaan bemoeien,' aldus Van Swinderen. Volgens Chantal Mies van de KNHB is de betrokkenheid echter niet iets van de laatste jaren. 'Wij hebben altijd al dicht op de vaststelling van de normenwaarden gezeten. Maar tegenwoordig is nog het interessanter om te participeren omdat er veel meer ontwikkelingen zijn. Wat dat betreft gaat de introductie van nieuwe sportvelden tegenwoordig erg hard,' stelt Mies, die daarbij onder meer wijst naar de toegenomen rol van de sporttechnische lagen. Hoewel kunstgras inmiddels al bijna zeven jaar gemeengoed is in de voetballerij, zegt ook Patrick

Balemans van de KNVB dat het nog altijd belangrijk is om bovenop de ontwikkelingen te blijven zitten. 'Het blijft zaak dat we de kwaliteit van de velden niet uit het oog verliezen. Vanwege wat mazen in de internationale regelgeving ten opzichte van de regelgeving die we hadden voor harmonisatie, loopt de kwaliteit van de velden iets terug. Daarom zijn we nu hard bezig om die mazen te dichten,' rechtvaardigt hij zijn dagelijkse betrokkenheid bij de kwaliteit van de velden. Balemans kijkt daarbij niet alleen naar kunstgras- maar ook naar natuurgras voetbalvelden. Hij maakt zich daarom hard voor de introductie van ook een standaard voor natuurgras. 'De wens voor zo'n standaard ligt momenteel bij Werkgroep Drie (natuurgras). Ook de Uefa zich heeft uitgesproken voor de introductie van een standaard voor natuurgras.'

De KNVB en KNHB zijn de twee grootste sportbonden van ons land. Tezamen zijn ze verantwoordelijk voor de kwaliteit en standaarden voor enkele duizenden officiële velden. Desondanks zijn het alleen Balemans en Mies die namens de respectievelijke bonden verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van die standaarden. Een verantwoordelijkheid die niet altijd even makkelijk valt, erkent Mies. 'Er zijn standaarden die ons nauwelijks raken. Maar voor andere standaarden, daarentegen, ontbreekt het ons aan de know-how omdat ze te technisch zijn voor de KNHB'. Dat gevaar loert ook om de hoek voor de kleinere bonden. 'NOC*NSF behartigt nog altijd de belangen van de aangesloten bonden in de normcommissie. Bonden die niet zijn aangesloten bij NOC*NSF zijn zeker welkom om mee te praten. Maar waar het vroeger al moeilijk mee

te praten was voor de leek, is dat er de laatste jaren zeker niet makkelijker op geworden. De kans bestaat daarom dat de materie ver van ze af staat,' erkent ook Gosewin Bos van sportveldenbouwer Oranjewoud.

Rollen omgedraaid

Waar het aanvankelijk de wereldvoetbalbond Fifa was die het wiel in beweging bracht, zijn het tegenwoordig de nationale bonden in Nederland die de slinger gaande houden. 'Fifa kijkt voornamelijk naar het complete kunstgrassysteem. Wij, daarentegen, kijken nadrukkelijker naar de afzonderlijke componenten en materialen,' licht Patrick Balemans van de KNVB die andere benadering toe. 'In Nederland wordt de keuze van een veld nog altijd bepaald op basis van de prijs. Veel sportveldenbouwers houden daarom een 'zesje' aan als een acceptabele norm. Maar wij vinden het belangrijk dat ze zelfs daarin kunnen spelen.' Dat die andere benadering de sport ten goede komt, staat inmiddels wel vast. Zo heeft Fifa sinds kort een norm voor energierestituties; een norm die de KNVB al in 2005 introduceerde. Ook Chantal Mies is er van overtuigd dat de nationale hockeybond KNHB verder is dan de internationale moederorganisatie FIH. 'Wij zijn ver met sportaccommodaties in Nederland. De FIH heeft haar eigen regels en kijkt vooral naar het eindresultaat en niet zozeer een toets op alle tussen lagen. In Nederland liggen veel goede, kwalitatief hoge sportaccommodaties.' De enige internationale associatie die de bond in Nederland overschaduwde, is in dat opzicht, de Internationale Rugbybond. 'Betrokkenheid bij de vaststelling van normen en standaarden is voor ons erg belangrijk geworden nu kunstgras

ook wordt toegestaan voor rugby. Het is voor ons belangrijk dat de veiligheid van de spelers is gegarandeerd,' zegt Leanne Walsh die namens de IRB de ontwikkelingen omtrent kunstgras in de gaten houdt. Het beperkte aantal kunstgras rugbyvelden in Nederland maakt dat de Nederlandse Rugbybond, vooralsnog, achter de IRB aanloopt. 'Wij kunnen qua kennis gelukkig terugvallen op het grondwerk dat Fifa al heeft gedaan. De standaard voor voetbal en rugby komen nagenoeg overeen. De enige wijziging is dat we bij rugby een criterium hebben om de head-impact te meten voor wanneer een speler met z'n hoofd op de grond valt.' De IRB gaat bij de kennisuitwisseling zelfs zover dat vertegenwoordigers van Fifa nadrukkelijk betrokken zijn bij het bespreken en vaststellen van standaarden.

Hoe meer zielen, hoe meer vreugde?

Die nadrukkelijke samenwerking tussen Fifa en de IRB werkt ook in het voordeel voor de totstandkoming van een veld dat gebruikt kan worden door beide sporten. 'In principe is dat al mogelijk, omdat zowel de afmetingen als de standaarden voor beide sporten hetzelfde zijn,' licht Walsh toe. Toch ziet Gosewin Bos van Oranjewoud Sport een multiveld als een struikelblok wanneer meerdere partijen, die elk nadrukkelijk hun eigen sport vertegenwoordigen, betrokken zijn bij de vaststelling van de standaard. 'Alle bonden beamen dat een multisport veld nodig is en willen dat maar wat graag. Maar wanneer het aankomt op de techniek, dan zitten ze plotseling allemaal vast in hun eigen rol en willen ze niet graag concessies doen.' Volgens Patrick Balemans ligt die houding voor de hand. 'De bonden moeten eerst naar hun eigen sport kijken. De KNVB juicht een multisportveld zeker toe en denkt daarin graag mee. Maar iedereen zal uiteindelijk naar zichzelf moeten kijken in plaats van naar ons. Men heeft namelijk nog wel eens de neiging af te wachten totdat wij, als grootste bond, het voortouw nemen om vervolgens op de kar mee te liften.' Chantal Mies van de KNHB zegt daarover: 'Uiteindelijk is het, wanneer het aankomt op de vaststelling van een standaard, voor een dergelijk multi-sportveld vooral de vraag wie er uiteindelijk water bij de wijn wil doen. We hebben goede contacten met de andere bonden. Sommige normen liggen dicht bij elkaar, maar andere normen juist weer niet. Daar zul je dan samen uit moeten komen.' Welke partij het uiteindelijk is die daarbij de meeste concessies doet maakt, als het aan Erik van Swinderen van Isa Sport ligt, niet echt uit. 'Voor ons is het belangrijk

Bonden zitten tegenwoordig bovenop de kwaliteitseisen waaraan kunstgras sportvelden moeten voldoen.

dat er nieuwe normen liggen en dat die duidelijk zijn.' Dat is, volgens Patrick Balemans, makkelijker gezegd dan gedaan. 'Het duidelijk overbrengen van een standaard is lastig. De Fifa One-Star norm is bijvoorbeeld geldig voor vier jaar. Maar in principe zou dat moeten betekenen dat het veld dan herkeurd moet worden en in staat moet zijn om voor een langere periode mee te gaan. Maar over de interpretatie daarvan bestaan nog altijd verschillende meningen. Vaststellen is daarom één, maar communiceren is eveneens erg belangrijk.' Het is niet alleen verschillende interpretaties van afspraken die Gosewin Bos van Oranjewoud Sport zorgen baart wanneer zoveel verschillende partijen plotseling betrokken raken. 'Bonden willen nog wel eens een mening hebben over andere zaken die niets te maken hebben met de standaard voor een veld,' merkt hij op. 'Zo willen bonden zich nog wel eens bemoeien met zaken zoals garanties. Maar dat is juist iets tussen de leverancier en de gemeente of vereniging die het veld koopt.' Ook Erik van Swinderen neemt een dergelijke trend waar, maar merkt op dat deze zich makkelijk kan laten ondervangen. 'Leveranciers stellen het onderhoud verplicht wanneer het aan komt op de garantie op een veld. De bonden zouden daarom een voorbeeld kunnen nemen aan bijvoorbeeld de Koninklijke Nederlandse Tennisbond. Die is erg actief met adviseurs op het gebied van onderhoud.' Dat neemt, volgens Patrick Balemans, echter niet weg dat testinstellingen ook een taak hebben bij de handhaving van de standaard en kwaliteit. 'Ik ben van mening dat de controle op de kwaliteit

Internationaal hockeysucces is in Nederland te danken aan de goede velden waarover de meeste clubs al beschikken.

beter zou moeten en zie daarbij vooral een taak weggelegd bij de keuringsinstanties. Wij als bond moeten duidelijk communiceren en het is aan de gemeentes om dit te interpreteren. De kwaliteit van een standaard en van de handhaving daarvan is daarom een rol voor de gehele branche,' zo meent hij. Een taak dus voor alle partijen die betrokken zijn in de verticale kolom waarbij nadrukkelijk rekening moet worden gehouden met de horizontale raakvlakken. Standaarden en kwaliteit; het blijft een lastig kruiswoordraadsel met de betrokkenheid van zoveel partijen.